

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Szkoła Podstawowa nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi
im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich w Rzeszowie

SPIS TREŚCI

1. Wstęp
2. Diagnoza środowiska szkolnego
3. Cele programu wychowawczo-profilaktycznego
4. Model absolwenta
5. Zadania programu wychowawczo-profilaktycznego
6. Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym

1. Wstęp

Program Wychowawczo - Profilaktyczny zakłada podmiotowe traktowanie ucznia, poszanowanie godności osobistej, umożliwianie rozwoju młodzieży. Niniejszy program powstał, by przeciwdziałać negatywnym zjawiskom występującym w szkole. Jego nadrzędnym celem jest przygotowanie młodego człowieka do dokonywania wyborów takich, aby nie szkodziły ani jemu samemu, ani innym. Jest to pomoc w pracy nad samorozwojem i kształtowaniem systemu wartości młodzieży.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest to program działań dydaktycznych i wychowawczych obejmujących całą społeczność szkolną (uczniów, rodziców, nauczycieli) w zakresie diagnozowania i profilaktyki problemów dzieci i młodzieży, skonstruowany dla naszej szkoły i dostosowany do jej potrzeb, oparty na diagnozie, stanowiący spójną całość z programem nauczania i koncepcją pracy szkoły, realizowany przez całą kadrę dydaktyczną szkoły. W ramach realizacji programu chcemy przygotować młodzież do zdrowego, bez nałogowego, twórczego życia w zgodzie ze sobą i innymi ludźmi.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny opracowany został na podstawie dokonanej diagnozy sytuacji dydaktyczno-wychowawczej w szkole przy użyciu następujących narzędzi: ankiet, rozmów indywidualnych, obserwacji, analizy osiągnięć szkolnych, analizy dokumentacji szkolnej dotyczącej interwencji wychowawczo-profilaktycznej. Na podstawie obserwacji środowiska szkolnego i przeprowadzonej diagnozy dokonano oceny problemów.

2. Diagnoza środowiska lokalnego

Środowisko uczniowskie naszej szkoły jest zróżnicowane pod względem:

a/ materialnym, **b/** kulturowym (różne wyznania, pochodzenie), **c/** sytuacji rodzinnej (rodziny rozbite i dysfunkcyjne), **d/** sprawności psychofizycznej (dzieci niepełnosprawne), **e/** miejsca zamieszkania (duża ilość dzieci spoza rejonu).

W związku z powyższym dostrzeganie problemów wychowawczych w szkole wymaga zauważenia ich nie tylko przez nauczycieli, ale także przez rodziców i samych uczniów. Wówczas rozpoznane zagrożenia ujęte są w szerszym kontekście, nie tylko jako problem szkoły czy samego ucznia, ale całego środowiska, z którego uczeń się wywodzi. Takie ujęcie problemu pozwala na wytyczenie jednolitego kierunku działania środowiska rodzinnego i szkolnego.

Zauważono występowanie następujących problemów: **a/** trudności w pracy w zespole klasowym, **b/** kłopoty w relacjach rówieśniczych, **c/** występowanie zachowań agresywnych (zaczepki fizyczne i słowne), **d/** nieumiejętność rozwiązywania problemów, **e/** nieumiejętność wykorzystania czasu wolnego.

3. Cele programu wychowawczo-profilaktycznego

Cel ogólny: Nadrzędnym celem wychowania i profilaktyki jest kształtowanie osobowości młodego człowieka, który ma poczucie własnej wartości, jest odpowiedzialny za własne zdrowie, potrafi radzić sobie w sytuacjach trudnych, umiejętnie nawiązuje kontakty interpersonalne, które osiągamy poprzez zintegrowane działania nauczycieli, uczniów i rodziców.

Cele operacyjne:

W odniesieniu do uczniów:

1. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo i zdrowie swoje i innych.
2. Ukazywanie niszczącej roli agresji i przemocy, kształtowanie odpowiedzialności za swoje czyny i za własne zachowania.
3. Wdrażanie do zrozumienia własnych pozytywnych i negatywnych emocji, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, kształtowanie umiejętności radzenia sobie ze stresem.
4. Kształtowanie postaw asertywnych i empatii, rozwijanie umiejętności samooceny (wady i zalety).
5. Ukazywanie wartości koleżeństwa, przyjaźni.
6. Kształtowanie form czynnego wypoczynku, roli zajęć ruchowych, sportowych w zachowaniu zdrowia.
7. Wyrabianie umiejętności właściwej organizacji czasu wolnego, rozwijanie umiejętności bezpiecznego korzystania z mediów.
8. Wskazywanie skutków zdrowotnych nieprawidłowego żywienia i uzależnień, utrwalanie nawyków higienicznych.

W odniesieniu do nauczycieli:

1. Kształcenie umiejętności komunikacyjnych.
2. Zgodne oddziaływanie nauczycieli w celu uzyskania zmian w zachowaniach uczniów sprawiających problemy wychowawcze.
3. Wspieranie rodziców w procesie wychowania.
4. Zapewnienie uczniom pomocy wychowawczej i w miarę możliwości terapeutycznej.
5. Pomaganie uczniom w budowaniu właściwej hierarchii wartości, wzmacnianie postaw pożądanych społecznie.

W odniesieniu do rodziców:

1. Budowanie poczucia odpowiedzialności za spójność podejmowanych działań profilaktycznych.
2. Wzmacnianie mocnych stron osobowego rozwoju dziecka.
3. Wspieranie rodziców, dostarczanie informacji ważnych z punktu widzenia wychowawczego.
4. Aktywna współpraca ze szkołą.

Ogólne zadania szkoły w zakresie wychowania i profilaktyki

1. Jednolity front działań wszystkich pracowników szkoły wobec zachowań ryzykownych.
2. Stwarzanie sytuacji wychowawczych w celu kształtowania pozytywnych wzorców zachowań przez nauczycieli.
3. Budowanie dobrej współpracy z rodzicami.
4. Wczesne wykrywanie grup ryzyka.
5. Stworzenie bazy danych dla uczniów i rodziców – gdzie można szukać pomocy?
6. Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie umiejętności wychowawczych i profilaktyki zagrożeń.
7. Zorganizowanie pomocy dla uczniów z trudnościami dydaktyczno - wychowawczymi.

4. Model absolwenta

Celem programu wychowawczo-profilaktycznego jest wychować absolwenta szkoły, który:

- ✓ W swoim postępowaniu kieruje się szacunkiem wobec drugiego człowieka.
- ✓ Świadomie podejmuje decyzje, potrafi przewidzieć ich skutki oraz ponieść konsekwencje swojego postępowania.
- ✓ Jest tolerancyjny, kulturalny, respektujący ogólnie przyjęte normy społeczne.
- ✓ Jest asertywny, odpowiednio reagujący w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa własnego i innych.
- ✓ Potrafi zdecydować o kierunku dalszego kształcenia.
- ✓ Potrafi właściwie wykorzystywać technologie informacyjne.
- ✓ Pracuje nad własnym rozwojem, budując swój system wartości.
- ✓ Zna i szanuje historię, kulturę i tradycję naszego regionu oraz narodu.
- ✓ Jest wrażliwy na piękno i dziedzictwo kulturowe.

5. Zadania programu wychowawczo-profilaktycznego

Zadania wynikające z programu profilaktyki realizuje się na:

- ✓ przedmiotach nauczania,
- ✓ godzinach do dyspozycji wychowawcy klasy
- ✓ zajęciach pozalekcyjnych,
- ✓ zajęciach w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (np. indywidualnej rewalidacji, integracji sensorycznej, zajęciach dydaktyczno- wyrównawczych, psychoedukacyjnych, sportowych),
- ✓ apelach wychowawczych,
- ✓ wycieczkach, imprezach klasowych i szkolnych,
- ✓ konkursach szkolnych i pozaszkolnych.

Punkt przedszkolny i klasy I – III

Działania	Sposoby realizacji	Odpowiedzialni
1. Wdrażanie do przestrzegania zasad higieny osobistej oraz higieny pracy	- dbałość o czystość i estetykę klasy, - dostosowanie krzeseł i ławek do wzrostu uczniów, - odpowiedni dobór rozkładu zajęć, - udostępnienie uczniom szafek na książki i przybory szkolne, - dbałość o odpowiednie wyposażenie łazienek, - pogadanki dla rodziców w ramach wywiadówek, - pogadanki klasowe m.in. nt. zasad higieny pracy przy komputerze, dbałości o higienę osobistą, - spotkania ze szkolną higienistką, - realizacja programów dot. profilaktyki uzależnień oraz uzależnień związanych z komputerem i Internetem	Dyrektor, wychowawcy klas, zespół ds. promocji zdrowia, szkolna higienistka
2. Wprowadzenie zmian nawyków żywieniowych oraz promowanie aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży	- pogadanki: „Zdrowo jem- zdrowo się odżywiam”, - akcja mleko w szkole oraz owoce w szkole, - akcja „Śniadanie daje moc”, - dbałość o komfort spożywania posiłków w szkole, - udział szkoły w programie Szkoła Promocjąca Zdrowie	Wychowawcy klas, zespół ds. promocji zdrowia, nauczyciele świetlicy
3. Wdrażanie do przestrzegania norm i zasad panujących w szkole	- tworzenie regulaminów klasowych, - uczenie i wdrażanie do przestrzegania norm społecznych, - prowadzenie zajęć wychowawczych integrujących zespoły klasowe, - zachęcanie do samopomocy koleżeńskiej, - zapoznanie rodziców nowych uczniów	Wychowawcy klas, pedagog, samorząd uczniowski

	z regulaminami szkolnymi, przypomnienie pozostałym o obowiązujących przepisach (w ramach wrześniowych spotkań)	
4. Kształtowanie umiejętności dbania o własne bezpieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z przedstawicielem policji, - realizowanie programów „Szkoła bez przemocy”, „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne ferie / wakacje”, - udział uczniów klas I w ogólnopolskim programie „Bezpieczny Puchatek”, - organizowanie zajęć w zakresie bezpiecznego poruszania się po drodze, bezpiecznych ferii i wakacji - organizowanie Międzyszkolnego Turnieju Wiedzy o Ruchu Drogowym, - pogadanki na temat bezpiecznego spędzania czasu wolnego, promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu, - warsztaty dotyczące pomocy przedmedycznej 	Wychowawcy, pedagog, wychowawcy świetlicy, osoby odpowiedzialne za realizację programów
5. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach problemowych	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki w klasach, - wprowadzanie w tok zajęć ćwiczeń w oparciu o fachową literaturę: R. Portmann „Gry i zabawy przeciwko przemocy”, B. Fuchs „Zabawy na rozwiązywanie konfliktów i napięć w grupie, - prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych, - spotkania z pedagogiem, - pogadanki dla rodziców w ramach wywiadówek 	Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele świetlicy
6. Organizacja czasu wolnego	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia pozalekcyjne, - kuligi, wycieczki klasowe i szkolne, - zajęcia świetlicowe, - wyjścia do kina, muzeów, teatru, filharmonii, - pikniki integracyjne, - imprezy szkolne i klasowe, - konkursy szkolne i międzyszkolne, - włączanie rodziców w życie klasy i szkoły poprzez angażowanie w różne imprezy i uroczystości, - zajęcia na pływalni, - turnieje sportowe i zajęcia rekreacyjne w ramach Szkolnego Dnia Sportu 	Nauczyciele punktu przedszkolnego, wychowawcy klas I-III, nauczyciele, nauczyciele świetlicy, nauczyciele wspomagający
7. Kształtowanie postaw obywatelskich oraz patriotycznych	<ul style="list-style-type: none"> - udział w akademiach okolicznościowych, - pogadanki w ramach godzin lekcyjnych i wychowawczych, - konkurs piosenki patriotycznej, 	Wychowawcy, nauczyciele świetlicy, osoby odpowiedzialne za przygotowanie

	- obchody Dnia Patrona Szkoły oraz wyjścia do Jednostki 21 Brygady Strzelców Podhalańskich, - akcentowanie treści związanych z historią kraju, - udział w programie „Twoje dane – Twoja sprawa”	poszczególnych imprez.
--	---	------------------------

Klasy IV-VIII

Działania	Sposoby realizacji	Odpowiedzialni
1. Kształtowanie czynnych postaw wobec zdrowia poczucia odpowiedzialności za zdrowie własnych i innych	- pogadanki klasowe nt. właściwych zasad dotyczących higieny pracy przy komputerze, dbałości o higienę osobistą, - realizacja programów dotyczących profilaktyki uzależnień z uwzględnieniem środków odurzających, narkotyków, nikotyny oraz uzależnień związanych z komputerem i Internetem (warsztaty, projekty – „Bezpieczeństwo w sieci”, „Odpowiedzialność prawna nieletnich”, - spotkania z radcą prawnym (pogadanki, warsztaty), - pomoc przedmedyczna, - akcja mleko w szkole, - udział w akcji Szkoła Promująca Zdrowie	Nauczyciele i wychowawcy, higienistka, zespół promocji zdrowia, policja, pedagog
2. Rozwój umiejętności organizowania czasu wolnego oraz promowania aktywnego trybu życia	- zajęcia pozalekcyjne, - klub promocji talentów, - zajęcia sportowe, - zajęcia dziennikarskie, - rajdy PTTK, - turnieje sportowe, - pogadanki na temat zdrowego odżywiania, zdrowego stylu życia, - włączanie rodziców w życie klasy i szkoły poprzez angażowanie w różne imprezy i uroczystości, - wyjścia do kina, muzeów teatru, filharmonii	Wychowawcy, nauczyciele, zespół promocji szkoły.
3. Rozwijanie umiejętności współpracy i współdziałania w zespole klasowym	- zajęcia integrujące grupę, - tworzenie regulaminów klasowych, - planowanie pracy rocznej, - wybór samorządów klasowych, - pomoc koleżeńska w nauce, - wspólne przygotowanie uroczystości klasowych, - wycieczki, wyjścia i inne imprezy klasowe	Wychowawcy klas.
4. Kształtowanie postaw społecznych (relacje rówieśnicze), podejmowanie działań w zakresie pomocy	- lekcje wychowawcze, - warsztaty nt komunikacji „Trening umiejętności społecznych” i integracyjne, - pogadanki, apele wychowawcze, - wybory do SU; rozwój samorządności uczniów,	Dyrekcja, wychowawcy, nauczyciele, pedagog, osoby odpowiedzialne za przygotowanie poszczególnych imprez

innym	<ul style="list-style-type: none"> - turnieje, rozgrywki sportowe, - konkursy międzyklasowe, - wspólne wycieczki, - „Dzień Integracji” (debata, konkursy, pokazy), - realizacja programu „Bezpieczna +” (warsztaty, zajęcia profilaktyczne i konkursy skierowane do społ. szkolnej), -włączanie się do różnorodnych akcji 	
5. Kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów, uczenie przeciwstawiania się agresji i przemocy, profilaktyka uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia integrujące grupę, - lekcje wychowawcze, - działania w ramach akcji społecznej „Szkoła bez przemocy” (debata), - opracowanie z uczniami regulaminu klasy na podstawie zasad obowiązujących w szkole, -warsztaty profilaktyczne dotyczące uzależnień od Internetu, nikotyny, alkoholu, środków psychoaktywnych prowadzone przez psychogów CLU w Rzeszowie - przypomnienie regulaminu zachowania się w czasie przerw, - spotkania z pedagogiem szkolnym, - obserwacja zachowań uczniów podczas lekcji, przerw, uroczystości klasowych i szkolnych oraz wyjść pozaszkolnych, - reagowanie na sytuacje konfliktowe, różne przejawy agresji, używanie wulgaryzmów słów uznawanych za obraźliwe, - apele wychowawcze, - rozmowy indywidualne 	Dyrekcja, pedagog, wychowawcy, nauczyciele, pracownicy szkoły.
6.Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z negatywnymi emocjami	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia warsztatowe, dyskusje i psychodramy prowadzone na lekcjach wychowawczych, - pogadanki z pedagogiem szkolnym i specjalistami, - indywidualne interwencje w sytuacjach trudnych, - nauka umiejętności wyrażania własnej opinii, przyjmowania pochwał i konstruktywnej krytyki 	Dyrektor, wychowawcy, pedagog, osoby z instytucji wspierających szkołę.
7. Kształtowanie postaw obywatelskich oraz patriotycznych	<ul style="list-style-type: none"> - udział w akademiach okolicznościowych, - zajęcia w ramach godzin wychowawczych i lekcji przedmiotowych, - wyjścia do muzeów, na okolicznościowe wystawy, przedstawienia, - Obchody Dnia Patrona Szkoły oraz wyjścia do Jednostki 21 Brygady Strzelców Podhalańskich, - udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych, - konkurs piosenki patriotycznej - udział w programie „Twoje dane – Twoja sprawa” 	Wychowawcy, nauczyciele, osoby odpowiedzialne za przygotowanie poszczególnych imprez.

6. Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

Pierwotne i największe prawa wychowawcze posiadają rodzice. Nauczyciele wspierają rodziców w dziedzinie wychowania, a zatem nie ponoszą wyłącznej i całkowitej odpowiedzialności za wszystkie możliwe zadania wychowawcze. Rodzice (prawni opiekunowie) jako członkowie społeczności szkolnej biorą udział w wychowawczych zadaniach szkoły:

1. Uczestniczą w cyklicznych spotkaniach organizowanych przez szkołę:
 - ✓ wywiadówki ,
 - ✓ konsultacje (wg harmonogramu przekazanego na początku roku)
 - ✓ spotkania indywidualne z nauczycielami, wychowawcą, pedagogiem lub dyrekcją szkoły,
 - ✓ punkt konsultacyjny pedagoga szkolnego PPP Nr 2 w Rzeszowie (zawsze w trakcie konsultacji oraz wywiadówek),
 - ✓ zajęcia otwarte.
2. Uczestniczą w uroczystościach szkolnych i klasowych, okolicznościowych spotkaniach, wycieczkach itp.
3. Współpracują w ramach Rady Rodziców,
4. Anonimowej skrzynki na sygnały.

Środowisko odgrywa szczególną rolę w rozwijaniu osobowości ucznia. Wpływa ono na kształtowanie odpowiednich postaw moralnych i dokonywanie wyborów życiowych. W środowisku lokalnym istnieje wiele instytucji i organizacji, z którymi szkoła współpracuje realizując swoje zadania edukacyjne i wychowawcze.

Władze lokalne.

- ✓ Nawiązanie kontaktu z władzami poprzez spotkania z nauczycielami, uczniami (uroczystości szkolne, spotkania okolicznościowe, itp.).
- ✓ Udział w akcjach typu sprzątanie świata, zbiórka surowców wtórnych.

Wymiar sprawiedliwości - policja, kuratorzy, sąd m.in.:

Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich

Wydział Prewencji Sekcja do Spraw Nieletnich

Patrol szkolny – Referat ds. Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii KMP

- ✓ Udział w zajęciach prowadzonych przez policję nt. bezpieczeństwa ruchu drogowego, odpowiedzialności nieletnich wobec prawa.
- ✓ Współpraca z sądem i kuratorami w przypadkach szczególnych (wnioski do sądu o dozór kuratorski, opinie na wniosek sądu, prokuratury itp.).

Placówki kulturalne i oświatowe:

WDK, MDK, osiedlowe domy kultury, Miejska i Wojewódzka Biblioteka Publiczną, Szkoła Muzyczna „Yamaha”, filharmonia, muzea, teatr „Maska” oraz teatr im. W. Siemaszkowej , kina, BWA.

- ✓ Uczestnictwo dzieci w edukacji muzycznej, teatralnej, muzealnej, filmowej.
- ✓ Edukacja czytelnicza i medialna.
- ✓ Udział w konkursach organizowanych przez placówki kulturalno – oświatowe.

Placówki oświatowo – opiekuńcze:

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 2 w Rzeszowie i inne poradnie specjalistyczne, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, Centrum Leczenia Uzależnień, Karan, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza, Regionalny Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjny dla Dzieci i Młodzieży oraz stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz dzieci i młodzieży;

- ✓ Pomoc uczniom z trudnościami dydaktycznymi, wychowawczymi, zdrowotnymi.
- ✓ Pomoc uczniom z rodzin dysfunkcyjnych.
- ✓ Pomoc rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych.

Program ten ma charakter otwarty, będzie mógł być poddawany modyfikacjom.

Wyniki ewaluacji będą służyć do oceny rezultatów i efektywności prowadzonych działań. Pozwolą także systematycznie i na bieżąco ulepszać Szkolny Program wychowawczo-profilaktyczny uwzględniając aktualne potrzeby uczniów naszej szkoły.